

133. Perjantaina 24 päivänä lokakuuta 1997

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ulkopuolella päiväjärjestyksen

Ed. Aapo Saaren /kesk ym. välikysymys pankkikriisin johdosta vahingonkorvausvelvollisuuden joutuneiden tasapuolisesta kohtelusta 4472

Välikysymys 3/1997 vp
Äänestykset

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys laiksi ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 160/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 20/1997 vp

Ainoa käsittely

2) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (muutos ministeri Skinnarin osalta) 4476

Valtioneuvoston kirjelmä VN 4/1997 vp

Lähetekeskustelu

3) Lakialoite laiksi kaupparekisterilain ja yhdistyslain muuttamisesta

Lakialoite 93/1997 vp (Juha Karpio /kok ym.)

4) Lakialoite laiksi tuloverolain 31 §:n muuttamisesta 4478

Lakialoite 103/1997 vp (Jaakko Laakso / vas ym.)

5) Lakialoite laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 4481

Lakialoite 104/1997 vp (Pia Viitanen /sd ym.)

6) Lakialoite laiksi maatilatalouden tuloverolain 6 §:n muuttamisesta 4482

Lakialoite 105/1997 vp (Ola Rosendahl /r ym.)

7) Lakialoite laiksi tieliikennelain 78 §:n muuttamisesta

Lakialoite 106/1997 vp (Markku Pohjola /sd)

Mietintöjen pöydällepano

8) Hallituksen esitys laiksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 142/1997 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 12/1997 vp

9) Hallituksen esitys laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 118/1997 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 1/1997 vp

10) Valtioneuvoston energiapoliittinen selonteko: Suomen energiastrategia 4482

Valtioneuvoston selonteko 5/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 22/1997 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Elo, Juurola, Kuisma, Leppänen P., Pekkarinen ja Tiilikainen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä yksityisasioiden takia edustajat Juurola ja Tiilikainen.

Uudet hallituksen esitykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 179—204.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 801, 808, 822, 832, 833, 838, 839, 842, 846, 848, 857, 861, 864, 872, 882 ja 909.

Ed. Aapo Saaren /kesk ym. välikysymys pankkikriisin johdosta vahingonkorvausvelvollisuuteen joutuneiden tasapuolisesta kohtelusta

Välikysymys 3/1997 vp
Äänestykset

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen tehdään päätös ed. Saaren ym. välikysymyksestä, joka koskee pankkikriisin johdosta vahingonkorvausvelvollisuuteen joutuneiden tasapuolista kohtelua (VK 3/1997 vp). Keskustelu asiasta julistettiin viime keskiviikkona pidetyssä istunnossa päättyneeksi.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: ”Kuultuansa annetun selityksen eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.” Kutsun tätä puhemiehen ehdotukseksi.

Vastoin puhemiehen ehdotusta on ed. Saari ed. Kalliksen kannattamana ehdottanut perusteltua päiväjärjestykseen siirtymistä, jonka sanamuoto on seuraava: ”Kuultuaan hallituksen vastauksen välikysymykseen eduskunta toteaa, että entisen pankinjohtajan Ulf Sundqvistin kanssa tehty sopimus ei täytä eduskunnan vaatimusta yksilöiden oikeuksien tasavertaisesta toteutumisesta, ja siirtyy päiväjärjestykseen.”

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Puhemiehen ehdotus ”jaa”, ed. Saaren ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 136 jaa- ja 57 ei-ääntä; poissa 6. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt puhemiehen ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys laiksi ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 160/1997 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 20/1997 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Kallis: Arvoisa rouva puhemies! Kun huomaisin, että eilen ensimmäisen käsittelyn yhteydessä vallitsi jonkin verran epäselvyyttä siitä, miten ulkomaalaisia Suomessa verotetaan, haluan nyt muistuttaa voimassa olevasta lainsäädännöstä, jonka mukaan verovelvolliset Suo-

messa jaetaan yleisesti verovelvollisiin ja rajoitusti verovelvollisiin. Aina, kun ulkomaalainen tulee Suomeen, jos hän viipyy täällä alle kuusi kuukautta, hän kuuluu rajoitetusti verovelvollisiin ja maksaa tulostaan vain lähdeveroa, joka on 35 prosenttia.

Ed. Tykkyläisen mainitsemat yliopiston opettajat ja professorit tulevat tämän piiriin. Siihen tulevat siis kaikki tulosta riippumatta. Jos taas ulkomaalainen on kauemmin kuin kuusi kuukautta, hän tulee pääsääntöisesti yleisesti verovelvollisten piiriin ja maksaa veroa niin kuin muut suomalaiset.

Tästä on olemassa yksi poikkeus, ja se koskee Pohjoismaiden Investointipankin henkilökuntaa. Heidän kanssaan on tehty erillissopimus, ja he maksavat 40 prosenttia tulosta veroa riippumatta tulon suuruudesta ja riippumatta siitä, kauanko he Suomessa ovat.

Tämä hallituksen esitys koskee kolmatta ryhmää eli sellaisia, joiden kuukausitulo ylittää 35 000 markkaa. En halua viitata siihen keskusteluun, mitä edellisellä kaudella käytiin, enkä myöskään siihen keskusteluun, jota käytiin, kun tämä laki annettiin. Totean kuitenkin, että asian tuntijakuulemisen yhteydessä on todettu, että tähän liittyy yksi epäkohta, ja se on se, että nämä eivät maksa sairausvakuutusmaksua, vaikka tulevat sosiaalivakuutuslakien piiriin.

Yksimielisesti on todettu, että tämä on epäkohta, ja on katsottu ja yritetty etsiä keinoa, miten epäkohta voitaisiin poistaa. Yksinkertaisin tapa on, kuten ensimmäisen käsittelyn yhteydessä mainitsimme, korottaa lähdeveroa sairausvakuutusmaksun summalla, ja silloin se nousisi 39,25 prosenttiin.

Arvoisa rouva puhemies! Yksityiskohtaisessa käsittelyssä teen sellaisen esityksen.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys poikkeuksellisesta järjestelystä, joka on koskenut noin 50:tä ulkomaalaista erityisosaaajaa. Tällaista järjestelyä voisi siinä mielessä pitää hyväksyttävänä, joten emme ole esittämässä tämän lain hylkäämistä. Mutta on todettava, että kyllähän verotuki, mikä tässä annetaan, on käytännössä kuitenkin hyvin pitkälle verotukea työnantajalle. Tämä voi koskea esimerkiksi ulkomaalaisia pankkeja, Handelsbankenin tai L M Ericssonin työntekijöitä, jotka tulevat erilaiseen asemaan kuin suomalaiset erityisosaaajat. Tässä mielessä, jos tämä menettely yleistyy ja tulee erilaisia verokantoja, niin tämä on omiaan vääristämään verotusta.

Kysymys onkin siitä, että Suomessa pitäisi työn verotusta yleisesti keventää ja hallituksen pitäisi hyvin nopeasti tuoda tänne verolait, jotta voisimme näistä asioista keskustella ja päättää.

Mutta totta kai tässä on kysymys siitä, että sosiaaliturvamaksu pitäisi myös kantaa näiltä työntekijöiltä, joista tässä on kysymys, koska he nauttivat Suomen sosiaalivakuutuslainsäädännön etuja. Siinä mielessä ed. Kalliksen esitys on perusteltu, ja kannatan sitä yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Ed. S a s i : Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys, joka vastaa nykyisin voimassa olevaa lakia, on sikäli ongelmallinen, että siinä ei puututa ongelman syihin vaan pyritään tempuihin korjaamaan ongelmaa. Perusongelmahan on se, että meillä tuloverotus on äärimmäisen ankara, ja siitä syystä on olemassa pelko, että Suomeen ei saada ulkomaalaisia erityisosaaajia. Mutta meillä on myös pelko siitä, että suomalaiset erityisosaaajat poistuvat Suomessa niihin maihin, joissa verotus on kohtuullisempaa.

Parempi kuin tällainen esitys olisi toki se, että puututtaisiin tuloverotuksen tasoon ja ryhdyttäisiin pikaisesti toimenpiteisiin tuloverotuksen yleiseksi alentamiseksi, jolloin tämän tyyppisiä järjestelyjä ei tarvittaisi.

Suomen mallihan aikoinaan haettiin Tanskasta, ja nyt tiedossa on, että Ruotsissa valmistellaan saman tyyppistä järjestelyä, joka meillä nyt on tarkoitus hyväksyä vielä kahden vuoden jatkolakina. Tietysti syntyy sellainen hassu tilanne, että jos meillä esimerkiksi Merita-Nordbankinissa Meritan johtajat siirtyvät Tukholmaan, he pääsevät 35:n tai ehkä jopa alemman prosentti-verokannan piiriin, ja jos ruotsalaiset pankinjohtajat tulevat Suomeen, he pääsevät 35 prosentin verokannan piiriin. Voi kysyä, onko tarkoituksenmukaista, että pyritään houkuttelemaan ihmisiä toiseen maahan työskentelemään kuin heidän omaan kotivaltioonsa, joten siitä syystä olisi tarkoituksenmukaista pohtia tällaisten järjestelyjen yleistymistä ylipäättänsä ja pyrkiä se estämään.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minä en tunne näiden 40—50 ulkomaalaisen tietoja, kykyjä ja taitoja, jotka tämän erikoisverotuksen piiriin tulevat mutta edellyttäen, että he ovat sen arvoisia, jolloin heistä varmasti tulee suomalaiselle yhteiskunnalle moninkertaisesti suurempi hyöty kuin mitä normaaliverotuksesta luopumi-

sella aiheutuu meille tappiota. Tästä on lähdeittävä ja tämä on kansainvälinen käytäntö.

Mitä tulee vastalauseeseen, minä en ymmärrä sitä sikäli, että puhutaan, että tähän 35 prosenttiin pitäisi lisätä 4,5 prosentin sairausvakuutusmaksu. Eihän siihen mitään sairausvakuutusmaksua lisätä, vaan lähdevero nousee 39,5 prosenttiin. Sairausvakuutusmaksu on kuitenkin tietyllä tavalla korvamerkittyä tuloa valtion suuntaan. Minun mielestäni tällaista vastalauseita ei olisi pitänyt tehdä lainkaan, vaan olisi pitänyt tehdä se loppuun saakka sillä tavalla, että pyritään osoittamaan tämä raha oikealla korvamerkinnällä. Silloin olisi pysytty lainsäädännössä sillä pohjalla kuin pitää, eli kaikki on täsmällistä. Toisin sanoen minä en ainakaan hyväksy tämän tyyppistä vastalauseita enkä äänestä sen puolesta.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Olen käyttänyt tässä asiassa useita puheenvuoroja jo lähetekeskustelussa ja myös eilen. Totean, että oli ihan hyvä, että ed. Kallis teki tuon korjauksen tämän asian johdosta, joka koskee lähinnä niitä korkean osaamisen ihmisiä, jotka voivat myös olla yliopistoissa tutkijoina. Toivon, että myös tiedotus tältä osin menee perille.

Meidän tulee olla suvaitsevaisia. Tämä on erittäin pieni laki, ja mielestäni tämä ei olisi ollut sen väärä, että olisi pitänyt vastalauseita tehdä tähän, mutta tietysti oppositiolla on myös oikeus.

Minun mielestäni verotuksessa on paljon suurempia ongelmia monien ryhmien kohdalla. Mainitsen tässä esimerkiksi sellaiset kuin lähetystyöntekijät, joista tulisi kantaa suurempaa huolta kristillisen liitonkin edustajien.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Kuten jo eilen käytiin keskustelua, kyllä tässä on tietysti epäloogisuutta siinä, mitä ed. Aittoniemi oikeastaan totesi, eli rahat ohjautuvat vastalauseen ajatuksen mukaan vähän vikakassaan. Ulkomaalaiset, jotka tulevat tänne, ovat ihan tarpeellisia ihmisiä, mutta he pääsevät muutenkin suhtukoht alhaisella verokannalla. Minusta on kohtuullista, että he joutuisivat ostamaan sosiaaliturvansa vakuutuksen kautta, se olisi kaikkein käteväntä, tai sitten maksavat sairausvakuutusmaksun, mikä meille kuuluu, jos he saavat kansanterveytyksen kautta tulevat palvelut. Eikö tämä olisi ihan loogista?

Tietysti tässä on pohja-ajatuksena se, että heille tulisi tämäkin lisäetuutena. Ensinnäkin on alhainen vero, ja sitten he saavat sosiaaliturvaetuuden li-

säksi. Mutta onko se oikein vai väärin, sitä on hyvä kysyä.

Ed. Penttilä: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esityshän tarkoittaa siirtymistä apartheid-verokohteluun. Se voidaan hyväksyä ainoastaan, jos se on ensimmäinen askel ja sitä seuraa toinen askel, joka tarkoittaa sitä, että tämä kohtelu ulotetaan myös suomalaisiin palkansaajiin. Tässä muuten ei ole mitään vikaa sen jälkeen, kuin että tuo 35 prosenttia on liian korkea tietenkin. Tavoitteena tulee olla, että pääomatuloa ja palkkatuloa verotetaan samalla prosentilla. En tarkoita tällä pääomatuloerotuksen nostamista.

Ed. Turi: Arvoisa puhemies! On välttämätöntä, että tällainen laki on voimassa, koska Suomi tarvitsee tänne ulkomaisia asiantuntijoita, jotka monella tavalla voivat hyödyttää Suomen kansantaloutta tiedoillaan. Mutta tästä tietenkin nähdään, että suomalaiset asiantuntijat ovat liikaa verotettuja. Kun täällä eduskunnassakin jatkuvasti puhutaan siitä, että suurituloisten verotusta ei pitäisi alentaa, pitäisi muistaa, että se helposti johtaa siihen, että asiantuntijat vähitellen poistuvat Suomesta ja tänne jää vähemmän suomalaisiakin asiantuntijoita. Meidän pitäisi kerta kaikkiaan saada verotus kokonaisuudessaan järkeväksi Suomessa. Niin kauan kuin sitä ei ole voitu tehdä, täytyy edes poikkeuslakeja käyttää.

Ed. Markkula: Arvoisa puhemies! Tämä laki, jonka alkuperäisen muodon tämä eduskunta ensimmäisenä toimintavuotenaan säati, on osoittautunut todella tarpeelliseksi. Valitettavaa on, että vain noin viitisenkymmentä ulkomaalaista on tämän lain nojalla Suomeen tullut ja tällä tavalla edistänyt meidän niin yritystoimintaamme kuin tiedemaailmaamme.

Kritiikkinä sanoisin sen, että tämä lainmuutos, joka nyt on käsittelyssä ja päätettävänä, olisi pitänyt säätää jo huomattavasti aikaisemmin, jolloin pitkäjänteinen toiminta, jota niin yritykset kuin tiedeyhteisötkin omassa työssään tarvitsevat, olisi voinut toteutua, kun olisimme tienneet jo aikaisemmin, että tätä lakia tullaan jatkamaan. Nyt on tässä valossa tärkeää, että tätä todella jatketaan ainakin kaksi vuotta. Edelleen toivoisin, että eri puolilla markkinoidaan tätä lakia huomattavasti, jotta tämän lain mukaisten ulkomaalaisten asiantuntijoiden Suomeen tulo todella moninkertaistuu. Sitä meidän elinkeinoelämäm-

me, sitä meidän tiede- ja koulutusmaailmamme tarvitsevat. Me tarvitsemme kansainvälistymistä ja osaavia ihmisiä. Mikä on parempaa, kuin että he tulevat Suomeen ja hyödyttävät täällä suomalaisten kehittymistä kansainvälisyyteen?

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Tiuri aloitti äskeisen puheenvuoronsa toteamalla, että tämä laki on välttämätön. Ed. M. Markkula totesi suurin piirtein saman, mutta vähän toisella tavalla.

Mutta kun hallituksen esityksen mukaisestikin tässä on kysymys vain parin vuoden järjestelystä ja kun hallituksen esityksen perusteluissa todettiin, että tämä ei ole toteutunut ajatellulla tavalla juuri siitä johtuen, että tämä on väliaikainen järjestely, niin kyllä jos nämä kaikki puheet ovat totta ja tulevaisuus nähdään niin kuin ed. Tiuri äsken näki, silloin tässä olisi pitänyt lähteä pysyväisluontoisempaan järjestelyyn, niin että se tavoite todella saavutetaan, mihin pyritään. Nyt tässä on menty, sanotaanko, väliaikaisratkaisuun, jonka lopputulos todennäköisesti on juuri se, ettei sillä paljon muuta merkitystä olekaan kuin se, että vajaa viisikymmentä henkilöä on nyt näitä osajia ”ostettu” Suomeen.

Toivottavasti ministeri Skinnari, jonka toimialaan tämä kai tällä hetkellä kuuluu, miettii tämän asian uudestaan. Jos nämä perusteet ovat relevantit, mitkä edustajat Tiuri ja M. Markkula toivat esille, silloin tätä lakia jatketaan pysyväisluontoisella tavalla.

Ed. Tiusanen: Arvoisa puhemies! Tarvitsemme myös pieni- ja keskituloisia ihmisiä, ed. Tiuri, ja heille oikeudenmukaista verokohtelua eikä vain yritysjohtajia ja niin sanottuja osajia. Heistä kannetaan nyt huolta, mutta väitän, että Suomen kansallisen menestyksen kannalta on paljon tärkeämpää, että pieni- ja keskituloisten sekä eläkeläisten epäoikeudenmukainen verotuskohtelu pystyttäisiin oikaisemaan ja muuttamaan. Se on se todellinen ongelma maan ja kansakunnan menestyksen kannalta, ei tämä pieni joukko niin sanottuja ulkomaisia osajia.

Ed. Sasi: Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta sen, että kun tätä asiaa valmisteltiin valtiovarainvaliokunnan verojaostossa, voitiin todeta, että näitä osajia, jotka voivat soveltaa tätä lakia eli jotka ovat tulleet yliopistoihin töihin, on tasan kaksi. Tämä johtuu siitä, että harva tutkija saa yli 35 000 markkaa, joten tämä aika harvalle sinänsä soveltuu, vaikka tutkijoiden osalta on myös alhai-

sempi tuloraja. Mutta silloin tietysti progression merkitys alkaa jo vähentyä, eli käytännössä he ovat yritysjohtajia, jotka tästä hyötyvät.

Ed. Kallio: Arvoisa puhemies! Ed. Sasi sanoi suurin piirtein sen, minkä olisin sanonut. Edustajat M. Markkula, Pulliainen ja Tykkyläinen, jos te olette huolestuneita siitä, ettei yliopistoväki ole tullut tämän piiriin, niin silloin teillä on vielä mahdollisuus korjata se epäkohta tekemällä muutosesitys l§:ään, jossa tuloraja on 35 000 markkaa. Jos se pudotetaan 25 000 markkaan, yliopistohenkilöt pääsevät tämän lain piiriin.

Ed. Aittomäki: Rouva puhemies! Ed. Tiuasanen puheenvuoro oli kolmanneksi populistisin, mitä olen kuullut tämän eduskuntakauden aikana. Tällaisen henkilön osalta, joka ei itse harrasta populismia, se otti pahasti korviin, ed. Tiusanen. Te puhuitte vallan eri asiasta, kuin mistä nyt keskustellaan. Totta kai me kannamme täällä huolta koko eduskuntakauden ajan vähäosaisista, pienipalkkaisista, keskituloisista ja eläkeläisistä. Jätitte sotiemme veteraanit ehkä vahingossa pois puheenvuorostanne.

Mutta nyt ei olekaan kysymys heistä, heidän puolestaan, totta kai, taistellaan. Kysymys oli 40—50:stä erityisen taitavasta ihmisestä, jotka tuovat sekä kouluelämään että tuotantoelämään suomalaisen yhteiskuntaan sellaista osaamista, jota me välttämättä tarvitsemme, jota meillä ei ole ja jota ilman tällaista lainsäädäntöä meille ei saataisi. Se on kansainvälinen tapa ja siitä on kysymys. Tämä ei kuulu ollenkaan siihen asiaan, mistä te, ed. Tiusanen, äsken puhuitte. Siitä puhutaan toisella kertaa, kun puhutaan sairausvakuutusmaksujen poistamisesta myös.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on isosta asiasta kysymys siinä mielessä, miten käy meidän omien kotimaisten viisaiden ihmistemme ja erityisosaajiemme. He joutuvat lähtemään ulkomaille. Sehän tarkoittaa silloin sitä, että meidän pitäisi myös ottaa se tarkasteluun, miten saadaan verokanta työn verotuksen osalta myös sellaiseksi, että he voisivat pärjätä kotimaassa, ettei tarvitsisi muuttaa pois, mikä tarkoittaa myös kysymystä, millä katetaan se hommeli. Siinä tapauksessa pääoman ja sellaisen osalta, mikä tulee ilman työntekoa, pitäisi nostaa verokantaa, jolloin voitaisiin alentaa muualla, koska ei voi olettaa, että veron kokonaisuutta voidaan pienentää ainakaan tässä tilanteessa.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Ed. Lahtelalle toteaisin, miten ne kotimaiset viisaat professorit hoitavat nämä hommat. He hoitavat sillä tavalla, että tekevät niin paljon duunia, että saavat jokaisesta satasesta 30 markkaa lisää lik-saa itsellensä ja sillä tavalla elävät ja voivat hyvin. Ei siinä sen kummallisempaa ole.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Tämä lähdeveroasia on kyllä saanut liian suuren julkisuuden, koska jokainen täällä oleva, joka ajattelee tarkkaan asiaa, oivaltaa, että tämä on tärkeää suomalaiselle yhteiskunnalle toteuttaa juuri niin kuin hallitus on esittänyt. Tämän lähdeveron avulla saadaan sellaisia henkilöitä, joita Suomi tarvitsee.

Mitä tulee ed. Lahtelan puheenvuoroon, kun hän puhui taas päinvastoin, että kotimaassa olevat henkilöt eivät saisi etuisuuksia, niin puhuin eilen, että myös muut maat ottavat vastaan suomalaisia erityiskoulutuksen saaneita henkilöitä. Ei saa sekoittaa käsitteitä tahallisesti. Olisi tietysti hyvä, jos olisi myös valiokunnasta tietoa. Ehkä sitten paremmin hahmottuisi, mitä lainsäädäntöä ollaan käsittelemässä.

Joka tapauksessa, arvoisa puhemies, on aivan hyvä, että lakiehdotus viedään hallituksen esityksen mukaisesti läpi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

3 §

Keskustelu:

Ed. Kallis: Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan, että pykälä saa sen muodon, joka sillä on vastalauseessa, mikä tarkoittaa sitä, että ulkomaalaiset osallistuisivat sosiaalietujen rahoittamiseen samalla tavalla kuin muut.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Kalliksen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kallis ed. Ala-Nissilän kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kalliksen ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 48 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 22. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimi-ke hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallitusmuodon 36 c §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston jäsenten sidonnaisuudet (muutos ministeri Skinnarin osalta)

Ainoa käsittely

Valtioneuvoston kirjelmä VN 4/1997 vp

Puhemies: Käsittelyn pohjana on 16 päivänä lokakuuta 1997 päivätty valtioneuvoston kirjelmä ja siihen liittyvä ministeri Skinnarin selvitys sidonnaisuuksistaan. Kirjelmä perustuu valtiopäiväjärjestyksen 38 b §:ään, jonka mukaan eduskunta ei tee päätöstä kirjelmän johdosta.

Keskustelua ei synny.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Lakialoite laiksi kaupparekisterilain ja yhdistyslain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 93/1997 vp (Juha Karpio /kok ym.)

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Karpio: Arvoisa rouva puhemies! Tekemäni aloite kauppa- ja yhdistysrekisteristä annettujen lakien muuttamisesta on siinäkin mielessä jo varsin aiheellinen, kun muutamassa päivässä sen allekirjoitti 115 kansanedustajaa.

Lähden aloitteessa siitä, että nykyisiä Patentti- ja rekisterihallitukselle kuuluvia tehtäviä voidaan aivan hyvin hajauttaa pois paikallisiin maistraatteihin. Koska itse olen aikani toimi-

nut maistraatin päällikkönä, tiedän varsin hyvin niitä ongelmia, mitä kansalaisille aiheutuu siitä, kun kauppa- ja yhdistysrekisteriasiat pääosiltaan käsitellään Patentti- ja rekisterihallituksessa.

Tällä hetkellä maistraatit voivat käsitellä vain asunto-osakeyhtiöihin liittyvät asiat lukuun ottamatta niihin liittyviä fuusioita ja osakepääomien alentamisia. Käsitelyaika maistraateissa on tällä hetkellä viikko. Näin on myös Helsingin maistraatissa ja muuallakin paikallistasolla.

Aikaisemmin kun käsittelypaikkana asunto-osakeyhtiöasioissa oli Patentti- ja rekisterihallitus, saattoi kansalainen saada kaupparekisteriotteensa vasta vuoden kuluttua, joten asunto-osakeyhtiöiden siirtäminen paikallistasolle oli varsin oikea toimenpide, vaikka sitäkin ankarasti Helsingissä vastustettiin. Myönnettävä on, että Patentti- ja rekisterihallituksen käsittelyajoissa on toki tapahtunut jo nopeutumista, mutta edelleen osakeyhtiöiden, avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden käsittelyaika mainitussa virastossa on noin kaksi kuukautta, mikä aikamäärä pätee myös yhdistysrekisterin toiminimen kirjoitukseen ja yksinkertaisiin muihin muutoksiin, kun taas yhdistysrekisterin perusilmoitusten ja sääntöjen muutosten käsittelyaika mainitussa virastossa on edelleen yli vuosi.

Kuinka hassu tämä tilanne on, sen osoittaa sekin, kun aikanaan elinkeinoilmoitukset esimerkiksi Pihtiputaalla voitiin tehdä paikalliselle nimismiehelle ja päätös saatiin välittömästi. Nyt elinkeinoilmoitusta vastaava kaupparekisteri-ilmoitus käsitellään täällä Helsingissä ja kansalainen saa päätöksen joskus muutaman kuukauden kuluttua.

Tiedän myös omakohtaisesti sen, että palvelu Patentti- ja rekisterihallituksessa ei aina ole parasta mahdollista. Periaatteessa kansalaisilla pitäisi olla mahdollisuus soittaa mainittuun palvelupuhelimeen ja kysyä neuvoja ja ohjeita, mutta sinne on aivan mahdotonta päästä, kun jo ennen virka-ajan alkua automaatti ilmoittaa linjojen olevan tukossa. Voidaan myös aiheellisesti kysyä, ovatko kansalaiset Patentti- ja rekisterihallituksessa asioidessaan tasavertaisessa asemassa, kun esimerkiksi puolueiden ja ammattiyhdistysliikkeen asiat hoituvat hyvinkin nopeasti, kun taas tavallisten kansalaisten ja yhdistysten asioita saadaan odottaa kuukausitolkulla, jopa yli vuoden. Mikäli maistraateilla olisi mahdollisuus käsitellä lakialoitteessa ehdottamani asiat paikallistasolla, olisi ihmisillä

mahdollisuus viedä ilmoituksensa henkilökohdaisesti ja saada paikan päällä heti opastusta ja neuvontaa ja mahdollisesti myös välittömästi tehdä vaadittavat korjaustoimenpiteet. Kauppa- ja yhdistysrekisteriote olisi myös mahdollisuus saada tällöin muutamassa päivässä, kun nyt Helsingissä kasvoton ja tuntematon virkamies käsittelee sitä yli vuoden.

Juhlapuheissa puhutaan kauniisti, samoin kuin hallitusohjelmassakin todetaan, että valtion virastoissa annettavaa palvelua pitää siirtää paikallistasolle, missä varsinainen työ tehdään, pois ministeriöistä ja Helsingin keskusvirastoista. Tiedän, että siirtäminen tulee aiheuttamaan Patentti- ja rekisterihallituksessa ankaraa vastustusta, niin kuin kaikille uudistusesityksille pakkaa käymään. Onpa mainitun viraston taholta otettu jo yhteyttä joihinkin aloitteen allekirjoittajiin ja pyritty vaikuttamaan siihen, ettei lakialoite etenisi. Mitään järkevää kestäväää syytä tämän lakialoitteen läpimenolle on kuitenkin vaikeata esittää.

Toivon, että asia otetaan valiokunnassa käsitelyyn ja se etenee siellä tekemäni esityksen pohjalta. Tätä edellyttää jo lakialoitteen laaja allekirjoittajajoukko, joten se saataneen voimaan tämän vaalikauden aikana.

Ed. L a x (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tunne tätä asiaa kovin hyvin, mutta siitä ei ole kuin kolmen vuotta, kun asiaa käsiteltiin eduskunnassa. Silloin harvinaisen laaja joukko järjestöjä, niin talouselämän järjestöt yhtenä miehenä kuin myös ay-liike ja monet muutkin järjestöt, kuten MTK, ykskantaan toivat esille, että ne haluavat, että patentti- ja rekisteriasiat keskitetään Patentti- ja rekisterihallitukseen. Ymmärtääkseni näin kävi silloin, kun eduskunta harkitsi asiaa viimeksi. Mitä ihmettä on nyt tapahtunut, mikä vaatii tämän asiantilan muuttamista?

Ed. K a r p i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kolme vuotta sitten en todellakaan ollut tässä laitoksessa vielä, mutta puhun kokemuksesta maistraatin päällikkönä, kuinka asia on. Niin kuin äsken puheessani myös totesin, toki puolueiden, MTK:n, työnantajien ja ammattiyhdistysliikkeen asiat hoidetaankin nopeasti, mutta tavallisten ihmisten yhdistys- ja kaupparekisteriasiat siellä eivät etene niin nopeasti kuin niitten kuuluisi edetä. Eli väitän, että ihmisten tasavertaisuus ei toteudu Patentti- ja rekisterihallituksessa.

Ed. L a x (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Haluan vain vielä todeta, että kolme vuotta sitten keskeiset argumentit, joita painotettiin, olivat nimenomaan se, että saataisiin mahdollisimman yhtenäinen käytäntö näiden asioiden käsittelyssä, ja se, että saman tien varmistettaisiin oikeusvarmuus. Mitenkä nyt käy tällaisessa hajauttamisessa?

Ed. K a r p i o (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Lähdinkin siitä, että tietyt asiat voidaan käsitellä edelleen Patentti- ja rekisterihallituksessa, mutta niin kuin ed. Lax lakimiehenä tietää, suurin osa yhdistysten hallituksen jäsenten vaihdoksista tai yksityisen elinkeinonharjoittajan kaupparekisteri-ilmoituksista ei ole niin vaikeita asioita, etteikö niitä pystytä muuallakin käsittelemään kuin täällä Kehä III:n eteläpuolella Helsingissä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Karpio puhuu kokemuksen äänellä, ja tämä on hyvä aloite tosiasiaa. Mitä tulee silloin kolme vuotta sitten tehtyihin päätöksiin, niin jos niitä aletaan purkaa, kyllä Patentti- ja rekisterihallitukselle toki jää tietynlainen keskeinen tehtävä tässä asiassa. Mutta näiden asioiden osalta, joita ed. Karpio tarkoittaa aloitteessaan, jonka itsekkin olen muistaakseni allekirjoittanut, aloite tarkoittaa ihmisläheistä palvelua nimenomaan siellä, missä ovat palveluiden tarpeet, maistraateissa ja tällä tavalla, ja tämä on aivan hyvä ajatus. Oikeusvarmuus siitä ei kärsi, ei keskittymistä sillä tavalla tarvita.

Totta kai Patentti- ja rekisterihallitus sellaisenaan keskusvirastona hoitaa nämä asiat, mutta ihmisen täytyy tietystä ovesta sisään astuen omalla paikkakunnallaan tai sen läheisyydessä pystyä ajamaan asioitaan sillä tavalla kuin aikanaan ajettiin. Siinä voitiin samalla keskustella, eikä ollut pelkästään paperisotaa. Tämä on aivan hyvä aloite. Toivon, vaikka tässä yhteiskunnassa tällä hetkellä kaikki etäännyy mahdollisimman kauas — saa päivän matkustaa, kun lähtee lääninhallitukseen tai muuta — sosialidemokraattisen politiikan aikana, että edes joissakin asioissa, mitä tässä ed. Karpio tarkoittaa, voitaisiin palata siihen vanhaan hyvään järjestelmään. Tämä on erittäin hyvä ja kannatettava asia, ja toivotaan, että se menee eteenkinpäin.

Ed. M ä h ö n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi totesi sosialidemokraattien suuntaan, että me olisimme ehkä olleet vähän vastahankai-

sia joissakin asioissa. Näin saattaa olla. Mutta ed. Karpion tekemä aloite tässä asiassa on erinomaisen kannatettava.

Menisin vielä huomattavasti pidemmälle: Valtionhallinnossa löytyy runsaasti sellaisia toimintoja, joka huomioon ottaen tietokone-ym. järjestelmät voitaisiin kyllä siirtää toki täältä ruuhkailta alueilta, missä toiminta tulee tavattoman paljon kalliimmaksi muun muassa kiinteistö kustannusten kautta, maaseutualueille.

Erittäin kannatettava aloite toivottavasti saa myönteistä ja pikaista tuulta käsittelyvaiheessa.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Nykyisen tietotekniikan aikana tällaiset asiat on toki helppo hoitaa. Ne ovat ajan tasalla heti. Siinä mielessä minusta tämä ed. Karpion aloite on hyvä. Ilmeisesti oma nimenikin siellä sattuu olemaan. Tämä antaa sen mahdollisuuden, että kansalaiset ympäri Suomea saavat palvelut läheltä. Tämän tyyppisiä asioita pitäisi kehittää joka paikassa, ei yksin tässä asiassa, vaan jokaisessa muussakin, missä se on mahdollista.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään talousvaliokuntaan.

4) Lakialoite laiksi tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 103/1997 vp (Jaakko Laakso /vas ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu jatkuu:

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Nythän on niin kummallinen tilanne, että ne pankinjohtajat, jotka on tuomittu pankkikriisin yhteydessä vahingonkorvauksiin valtiolle, voivat vähentää vahingonkorvauksen verotuksessaan. Mainitsematta nyt nimiä pystyy pankinjohtaja, joka on tuomittu 1,2 miljoonan markan korvaukseen ja jonka on todettu hyötyneen 1,5 miljoonaa markkaa holtittomasta lainanannosta henkilökohtaisesti, tuloverolain nykyisen tulkinnan mukaan vielä vähentämään 0,7 miljoonaa markkaa hänelle tuomitusta vahingonkorvauksesta verotuk-

nessa. Tästä syystä lakialoitteen allekirjoittajat ovat pitäneet aiheellisena tuloverolain muuttamista. Ei voi olla oikein, että korvauksiin tuomittu, joka itse saattaa vielä hyötyä tekemästään toimenpiteestä, saa vähentää korvauksen verotuksessaan.

Itse asiassa nykyinen tuloverolaki on sellainen, että se ei varsinaisesti sisällä mainintaa siitä, että pankkikriisin yhteydessä tuomittujen pankinjohtajien vahingonkorvaukset olisivat sellaisenaan verovähennyskelpoisia. Mutta ongelma on se, että nykyinen oikeuskäytäntö on pitänyt näitä korvauksia verovähennyskelpoisina. Meillä on toisin sanoen joukko esimerkkejä siitä, että eräät pankinjohtajat, jotka ovat joutuneet maksaamaan valtiolle vahingonkorvauksia, ovat voineet paikallisten veroviranomaisten tulkitsessa nykyistä tuloverolakia vähentää vahingonkorvaukset verotuksessaan.

Täytyy sanoa, rouva puhemies, että yritin jo monta viikkoa sitten, ennen kuin Sundqvist-skandaalista tiedettiin mitään, saada eduskunnassa aikaan keskustelun tästä kummallisesta käytännöstä, mutta silloin tuloksetta.

Tähän on kiinnitetty huomiota aikaisemminkin. Ministeri Arja Alho vastasi asiasta tehtyyn eduskuntakyselyyn joulukuussa 1995. Silloin hän totesi, että jos pankkikriisiin liittyvien vahingonkorvausten vähentäminen haluttaisiin ehdottomasti kaikissa tapauksissa kieltää, asiasta olisi otettava nimenomainen säännös lakiin. Mutta varmemman vakuudeksi ministeri Alho totesi, että hallitus ei suunnittele tällaista muutosta tuloverolakiin. Ministeri Alhon mukaan käytännön pitää olla joustava, ja paikallisille veroviranomaisille pitää jättää tulkintaoikeus siitä, kuuluvatko tämän kaltaiset vahingonkorvaukset verovähennysoikeuden piiriin vai eivät. Kuten hän totesi, tällainen muutos ei ole suunnitteilla, jossa siis kiellettäisiin vahingonkorvausten vähentäminen verotuksessa, sillä tulon hankkimisesta aiheutuneiden menojen vähennyskelpoisuus tulee jatkossakin ratkaista joustavasti tapaus kerrallaan.

Itse olen esittänyt niiden kanssa, jotka ovat allekirjoittaneet lakialoitteeni, että verovelvollisella ei olisi oikeutta vähentää verotuksessaan valtiolle tai sen omistamalle yhteisölle maksettavaksi tuomittuja vahingonkorvauksia tai niiden suorittamiseksi otettuja lainoja, jotka ovat aiheutuneet elinkeinotoiminnassa. Tämä maininta merkitsi sitä, että korvauksiin tuomittujen pankinjohtajien ohella myös esimerkiksi ne yrittäjät, jotka eivät ole maksaneet sosiaaliturvamaksu-

jaan, kuuluisivat tulevaisuudessa lain piiriin. He eivät toisin sanoen, kun heidät on tuomittu korvauksiin siitä, että he eivät ole maksaneet sosiaaliturvamaksuja, enää saisi tulevaisuudessa vähentää korvausta verotuksessaan, mikä luonnollisesti on meidän kaikkien oikeustajun mukaan täysin oikein.

Olen jättänyt samasta asiasta myös eduskuntakyselyyn, johon olen saanut vastauksen. Vain kukaan siltä, että hallitus ei ole mitään oppinut Sundqvist-skandaalista, sillä hallituksen vastauksessa myönnetään kyllä ongelmaksi nykyinen käytäntö, mutta todetaan, että verolainsäädännössä käsite pankkikriisi olisi liian epämääräinen. Muutos saattaisi kysymykseeni vastanneen ministeri Skinnarin mukaan jossain tilanteessa johtaa myös kohtuuttoman ankaraan lopputulokseen, sillä pankkikriisin yhteydessä esiintyneet vahingonkorvaustilanteet vaihtelevat. Hallitus lupaa seurata tilannetta ja ryhtyä tarvittaessa lainsäädäntötoimenpiteisiin. Tämähän tarkoittaa suomeksi sitä, että mitään ei aiota tehdä.

Ongelma, rouva puhemies, tässä on se, että uskoisin Sundqvist-skandaalin tuloksena eduskunnassa käydyn keskustelun tuoneen esille montakin erilaista toimenpidettä, jolla nykyistä lainsäädäntöä pitäisi muuttaa. Olisi tietenkin toivottavaa, että myös hallitus ottaisi vaarin näistä ehdotuksista. Mutta valitettavasti tämä vastaus, joka on samalla vastaus myös tekemääme lakialoitteeseen, viittaa siihen, että mitään ei aiota tehdä.

Me tiedämme sen, että valtiovarainministeriö on tavattoman kekseliäs ja sillä mielikuvitusta riittää silloin, kun on kyse esimerkiksi uusien, tavallisiin palkansaajiin ja yrittäjiin kohdistuvien veronkiristysten keksimisestä. Siksi tuntuu oudolta, että hallitus vastauksessaan toteaa, että verolainsäädännössä käsite pankkikriisi olisi liian epämääräinen. Olen aivan varma, että mikäli poliittista tahtoa riittää, niin oikeat termit varmasti löytyisivät sellaisella tavalla, että lainmuutos rajaisi todellakin verovähennysoikeuden pois juuri niiltä, jotka on tuomittu pankkikriisin yhteydessä vahingonkorvauksiin, ja toisaalta niiltä yrittäjiltä, jotka ovat jättäneet maksamatta sosiaaliturvamaksujaan.

Rouva puhemies! Toivon, että eduskunta tässä kysymyksessä ottaisi ohjat käsiinsä, ryhtyisi toimenpiteisiin kiistattoman epäkohdan korjaamiseksi lainsäädännössä eikä jäisi hallituksen tapaan seuraamaan tilannetta ja ryhtymään tarvittaessa lainsäädäntötoimenpiteisiin.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Kysymyksessä on tietynlainen Lex Sundqvist, jonka kautta hiukan taannehtivaa lainsäätämistä käyttäen pyritään estämään se, että Ulf Sundqvist pystyisi käyttämään verovähennyksenä 1,2 miljoonan markan summaa tai osaa siitä vuoden 97 tuloja koskevassa verotuksessa.

Minä hyväksyn tämän aloitteen sellaisenaan ja olen oikeastaan aika hämmästynyt, että tällaista lainsäädäntöä on yleensä olemassa, jonka mukaan maksetut vahingonkorvaukset olisivat verovähennyskelpoisia. Mutta toisaalta minä pidän esitystä kuitenkin tietynlaisena poliittisena populistisena päiväperhona, jonka kaltaisia aina tulee tällaisten sykähdyttävien asioiden yhteydessä esille kuin nyt tapaus Sundqvist. Vierastan myös sitä, että se on tietyllä tavalla taannehtiva. Me emme Suomessa ole taannehtivaa lainsäädäntöä koskaan oikein hyväksyneet. Me emme hyväksyneet sitä myöskään sotasyllisyysoikeudenkäynnin aikana.

Mielestäni Sundqvist-asian loppuun saattaminen tapahtuisi kaikkein parhaiten siten, että tuo sopimus, jos katsotaan, että se on mahdollista, purettaisiin, ja se olisi sillä siisti. Silloin tulisi kaikki korjattua, myös tämä asia. Ed. Laakso, vaikka hyväksyn, että tällainen lainsäädäntö saatetaan voimaan, sitä ei tarvitsisi millään tavalla tehdä vuotta 97 koskien, vaan se astuisi voimaan normaalissa järjestyksessä.

Esitys on hiukan samanlainen päiväperho kuin ne, mitä tässä tapauksessa on ilmennyt muutenkin. Meille jaettiin pöydille eilen paperi, jonka mukaan hallitus on perustanut valiokunnan Sundqvistin asian takia selvittämään, voitaisiinko ylivelkaantuneiden asioita paremmin hoitaa ja voitaisiinko harmaa talous saada kuriin jne., samoja asioita kuin aina aikaisemminkin. Kun taas sosialidemokraattien kannatus hiukan nousee, koko valiokunta hajotetaan eikä näitä asioita viedä mihinkään, tällaisia päiväperhoja, joita hätäpäissään tehdään.

Rouva puhemies! Lopetan aivan heti, mutta toivottavasti se asia, jonka ministeri Lipponen tänään radiossa lausui, että eläkeläisten sairausvakuutusmaksua tullaan alentamaan, oli tuporatkaisu mikä hyvänsä, ei ole päiväperho. Se piti pääministeri Lipposen välttämättä sanoa, koska demarit ovat Sundqvist-asian takia ahdingossa. Totta kai yritetään lepytellä vihaista kansaa. Toivottavasti se ei ole vain lepyttelyä vaan sairausvakuutusmaksu todella poistetaankin. Mutta on tällaisia asioita, päiväperhoja, joista valtaosa unohtetaan sitten, kun aika on kypsä.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Olen ed. Aittoniemen kanssa samaa mieltä siitä, että Sundqvist-sopimus on purettava, jos se juridisesti suinkin on mahdollista, mutta en pidä tekemääni lakiesitystä päiväperhona, sillä asia on ollut eduskunnassa esillä jo vuodesta 1995. Myönnän, että koko tämä aika on ollut pankkikriisin aikaa, ja silloin, kun tämä asia ensimmäistä kertaa nostettiin esille, kyse oli niin sanotusta tapaus Aavista eli STS:n johtoon kuuluneesta pankinjohtajasta, joka käytti verovähennysoikeutta hänelle tuomitusta vahingonkorvauksesta ainakin julkisuudessa olleiden tietojen mukaan.

Mitä tulee lain takautuvuuteen, niin on aivan totta, että olen esittänyt lakialoitteen toteuttamista siten, että se tulisi voimaan jo tänä vuonna. Siihen ei tarvita vaikeutettua lainsäädäntöjärjestystä. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan tämän kaltainen verolainsäädäntö voidaan ottaa käyttöön siten, että se koskee jo verovuotta 1997.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Tietääkseni myös liikemiehet saavat vähentää ylinopeussakkojen määrän verotuksessaan, mikä on myös sellainen asia, joka mielestäni ei todellakaan yleisen oikeustajun mukaan käy eikä sitä läpäise.

Ed. Laakson esitys on aivan paikallaan ja oikein. On hyvä, että se on tehty. Aivan hyvin voisi kysyä ed. Aittoniemeltä sitä, minkä takia tämä ongelma todella ei ole edellisen eduskunnan aikana ollut voimakkaammin keskustelun kohteena.

Jos kansan oikeustajua vakavasti ja aiheellisesti järkyttänyt Sundqvist-sopimus poikii tällaisia tuloksia, lakiesitysten läpimenemisiä ja muuta vastaavaa, hyvä näin! Mutta edelleenkin haluan todeta, kun tähän viitattiin niin voimakkaasti, että Sundqvist-sopimusta eivät käytännössä neljä hallituspuoluetta, ole omassa virallisessa puheenvuorossaan ilmoittaen hyväksyneet. Ne eivät siis ole hyväksyneet mainittua sopimusta.

Ed. K u o s m a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toteaisin, että tulonhankinnasta johtuva vähennyskelpoisuus yrittäjien ja työnantajien osalta tulee laissa säilyttää. Yrittäjät, jotka eivät ole maksaneet sosiaaliturvamaksuja, menevät yleensä konkurssiin ja uuden, tulevan lain mukaan todennäköisesti liike-toimintakieltoon, jos kolme kuukautta jätetään maksamatta sosiaaliturvamaksut.

Ed. Tiusaselle toteaisin, että nytkään liikkeen-

harjoittajat eivät voi vähentää ylinopeussakkoja tuloveroilmoituksessa. Sen osalta korjaan ed. Tiustasta.

Mutta ed. Laakson lakialoite on muuten hyvä ja kannatettava, eli pankinjohtajille, jotka ovat joutuneet korvausvastuuseen ja maksavat korvauksia, ei pitäisi suoda oikeutta verovähennykseen.

Ed. U o t i l a : Arvoisa rouva puhemies! Eilen illalla myöhään käytin jo puheenvuoron tästä aiheesta, ennen kuin asia meni pöydälle.

Totean ed. Aittoniemelle, että kun välikysymyskeskustelun aikana toistuvasti oppositio esitti näkemyksiä, että keskustelurumba täällä ei johda mihinkään, hallitus ei aio mitään tehdä ja hallituspuolueiden riveistä ei tule mitään ehdotuksia asioiden parantamiseksi, ed. Laakson lakialoite on yksi konkreettinen ehdotus ongelmien poistamiseksi. Lisäksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ryhmäpuheenvuorossaan toi kuusi muuta konkreettista ehdotusta asioiden parantamiseksi. En minä pidä pelkästään huonona, päinvastoin pidän hyvänä, että hallitus on myös eiliselä päätöksellään konkreettisesti työryhmän perustamalla ja sille selkeän toimeksiantannon ja määräajan antamalla halunnut myös omalta osaltaan lähteä niitä ongelmia selvittämään, joita välikysymyskeskustelu kiistatta ja aivan oikein toi esille. Koko keskustelun paras puoli on, että tavallisen velkaantuneen kansalaisen kannalta ongelmat vihdoin nousivat kunnolliseen ja laajaan julkiseen keskusteluun.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. Laakson ehdotus ei ole hallituksen ehdotus. Se on hänen omansa ja hyvin vähäisen porukan allekirjoittama ehdotus. Niin kuin sanoin, minä hyväksyin sen tarkoituksen. Minä en arvostele sitä. Minä arvostelin sitä muulla perusteella.

Mutta nyt, ed. Uotila, kun te hallitusryhmissä olette näin vahvoilla ja yksimielisiä, hoitakaa, mikäli mahdollista, että Sundqvistin sopimus puretaan ja lainsäädäntö, jota ed. Laakso tarkoittaa, tulee korjattua sillä tavalla, että se ei loukkaa sitä, mitä ed. Kuosmanen puhui aivan oikein yrittäjien toimesta. Huolehtikaa myös hallituksesta, että sen paperin mukaiset asiat, jota eilen jaettiin tänne — ylivelkaantuneiden asioiden ja monen muun ongelman osalta — myös jatkuvat vuodenvaihteen jälkeen eikä siinä vaiheessa, kun sosialidemokraattien kannatus alkaa nousta, koko asiaa unohdeta. Vetäkää nyt se loppuun, niin kunnioitus on suuri.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

5) Lakialoite laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 2 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 104/1997 vp (Pia Viitanen /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. V i i t a n e n : Arvoisa puhemies! Laki-aloitteeni käsittelee sellaista asiaa kuin nuorisoyrittäjälainaa eli lainaa, jota annettaisiin alle 30-vuotiaille yrittäjiksi lähteville ihmisille. Idean tähän sain, kuten arvata voi, meidän hyvästä koekelustamme, joka aikaisemmin talossa on jo päätetty, eli naisyrittäjälainasta. Kun tästä päätettiin, lainat menivät kuin kuumille kiville ja useita satoja ihmisiä on työllistynyt.

Erääksi perusteluksi silloin, kun naisyrittäjälainajärjestelmä luotiin, mainittiin se, että naisten ongelmana on ollut muun muassa uskottavuuden puute Kerassa, kun lainaa on haettu. Tästä sain idean, että toisaalta myös nuoret saattavat olla samanlainen ryhmä, joka kokee tiettyä uskottavuuden puutetta, jos he Keran lainaa menevät hakemaan yrittämistä varten. Leikillisenä mutta mielestäni hyvin kuvaavana esimerkkinä voidaan pitää sitä, että kuvitelkaapa joskus, jos nuori Bill Gates olisi mennyt pyytämään Keralta lainaa rahiaisen näköisenä poikana, olisiko hän ollut kovin uskottava silloin. Nyt hän on maailman rikkain mies. Tietenkin voi olla, että Jenkeissä on olemassa jokin nuorisoyrittäjälainajärjestelmä, jolla hän on joskus päässyt alkuun omalla urallaan.

Olen tehnyt asiasta aiemmin kirjallisen kysymyksen, jolloin ministeri Kalliomäki ei ihan heti innostunut ideasta vaan kertoi, että nykyiset naisyrittäjäpienlainat kattavat nuorisopuolen. En kuitenkaan päättänyt jättää asiaa sikseen, vaan olen tehnyt asiasta myös talousarvioaloitteen, ja tämä lakialoite tukee talousarvioaloitettani.

Minä luulin tähän päivään asti melkein pä, että olen keksinyt tämän idean ihan itse, mutta ilahduin, kun kuulin toista kautta, että tämän tyy-

pinen lainajärjestelmä on muun muassa Ranskassa, mikseipä sitten Suomessa!

Perustelut lyhyesti: Tietenkin kaikki tiedämme, että laman aikana nuorisotyöttömyys meni huimiin lukemiin, eli yhtäkään keinoa, joka sitä voisi auttaa, ei voida jättää käyttämättä.

Yksi mielestäni aika mielenkiintoinen juttu on se, että akateemiset ihmiset usein valmistuvat alle kolmikymppisinä, mutta äärimmäisen harva heistä lähtee yrittäjäksi. Ilmeisesti siellä tunetaan epävarmuutta ja pelkoa eikä oikein uskalleta epävarmassa elämäntilanteessa, yrittäminen muutenkin on aika epävarmaa, lähteä yrittämään, josko omilla hyvillä ideoilla olisi käyttöä tulevaisuudessa. Myös nuorten yrittäjien osaamisala yleensä perustuu nimenomaan kovaan ammattitaitoon ja korkeaan osaamiseen. Hyvin harvoin on mitään isoja laite- tai koneinvestointeja, jotka kävisivät lainojen vakuuksiksi.

Samalla nuoret saattavat olla hyvinkin vakaantuneita omassa perheessään opinto- ja asuntovelkojen vuoksi. Kun perustelut ovat ihan loistavia, miksemme lähtisi yrittämään tällaista?

Mielestäni vastauksessa, jonka sain kauppa- ja teollisuusministeriöltä, ei ollut ihan täydellisesti ideaani sisäistetty, kun sanottiin, että jo nyt nuoret voivat saada edullista lainaa Kerasta. Ei siis ymmärretty sitä signaalia, joka pitäisi antaa nuorille, että me rohkaisemme teitä. Yrittäkää, lähtekää yrittämään, me annamme teille siihen mahdollisuuden edullisemmalla ja turvallisemmalla lainajärjestelyllä kuin tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Toivon todella sydämestäni, tämä ei paljonkaan maksaisi, että eduskunta innostuu tästä ideasta ja lähdemme konkreettisesti tätä eteenpäin viemään.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 6) ja 7) asia.

8) Hallituksen esitys laiksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 142/1997 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 12/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

9) Hallituksen esitys laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 118/1997 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 1/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

10) Valtioneuvoston energiapoliittinen selonteko: Suomen energiastategia

Valtioneuvoston selonteko 5/1997 vp
Talousvaliokunnan mietintö 22/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikkona pidettävään täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen